

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
13/1179-13 653.0/JOLO

Dato:
Oslo, 29.08.2013

Hørings svar - NOU 2013:6 God handelsskikk i dagligvaresektoren

Hørings svaret oversendes med forbehold om endelig godkjenning i LOs sekretariat, 16. september d.å.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til departementenes brev av 21. mai 2013 vedrørende ovennevnte høring.

LO støtter utvalgets vurderinger om at det er et generelt behov for tydeligere retningslinjer for atferden i forhandlingen mellom kjeder og leverandører, og at det er behov for en lovregulering slik utvalget har foreslått.

LO mener at lovforslaget kan gi ryddigere forhold mellom partene. Det vil sikre at avtaler inngås skriftlig, og at ytelsene partene er forpliktet til å levere beskrives. Lovforslaget vil sikre bedre informasjon til partene i forhandlingene, sikre bedre beskyttelse av forretningshemmeligheter og investeringer. Lovforslaget sikrer at svinn og reklamasjoner reguleres av avtale, og at oppsigelse og delisting skal avtales skriftlig.

Lovforslaget adresserer dermed mange av de utfordringene som har vært beskrevet i denne bransjen.

Handelstilsyn – en forutsetning for effektiv håndheving

LO er enig i at det er en forutsetning at lovgivningen følges opp av en ekstern tilsynsordning, for å sikre en effektiv håndhevelse av loven. Alternativet med en frivillig bransjeavtale og et partssammensatt utvalg vil kunne gjenspeile en ubalanse i maktforholdet mellom aktørene i bransjen. Erfaringene fra Storbritannia viser at det er utfordrende for en bransje å utvise selvjustis hvis den er gjenstand for en innebygget skjevhet. Spesielt faren for frykt og represalier, som beskrevet i Matkjedeutvalgets utredning, vil kunne gjøre en frivillig ordning lite effektiv.

LO mener det foreslåtte Handelstilsynet vil være en helt sentral institusjon for å få den norske loven til å fungere, og bidra til en positiv endring. Det vil være viktig med et aktivt tilsyn som kan handle på eget initiativ og som kan motta innspill fra alle parter med interesse for bransjen. Det at tilsynet skal samarbeide teknisk med Konkurransetilsynet, og å trekke på dets

ressurser, virker fornuftig. Det er avgjørende at tilsynet blir forvaltningsmessig selvstendig og uavhengig, og at de ikke kan instrueres i enkeltsaker.

Behov for ytterligere regulering av bransjen

Det ligger utenfor utvalgets mandat å foreslå tiltak for å regulere konkurransen i dagligvaremarkedet. To av utvalgets medlemmer, Toril Melander Stene (Forbrukerrådet) og spesialrådgiver Knut Thonstad (LO), har avgitt en særmerknad (avsnitt 2.2 i NOU'en), hvor de peker på at det er behov for å vurdere tiltak også på dette området.

De trekker frem flere viktige tiltak, som terskelen for hva som skal anses som en dominerende aktør i denne bransjen, terskler for markedsandeler og/eller eierandeler, samt regler som vektlegger en kombinasjon av vertikal integrasjon og konsentrasjon. Disse problemstillinger ligger ikke inne i forslaget til ny lov, da det faller inn under dagens konkurranselovs virkeområde.

LO mener at det er behov for en presisering av konkurranseloven for denne bransjen, hvor konsentrasjon av innkjøpsmakt, vertikal integrasjon av industri, grossist og distribusjonsledd stadig blir sterkere. Det er bekymringsfullt for både forbrukere og samfunnet når så mye makt blir samlet. Derfor mener LO at myndighetene må se på konkurranseloven for å sette en grense på hva som er dominerende aktør, og at man setter en konkret grense på hvor stor innkjøp/markedsrett en enkelt handelskjede kan ha.

LO mener grensen for å bli klassifisert som dominerende aktør bør settes til 30%, og det må settes et tak for maksimal markedsandel som tilsvarer det den største aktøren i bransjen har i dag, for å hindre en uønsket ytterligere maktkonsentrasjon. Disse kravene er særskilt nødvendig når handelen både kontrollerer grossist/distribusjon og i noen tilfeller også industri.

Egen lovparagraf på distribusjonsområdet

Selv om lovforslagets § 12 åpner for i forskrift å kunne definere hva som er god handelsskikk, mener LO at det er behov for en egen paragraf om distribusjon.

Følgende paragraf foreslås:

Distribusjon

Vilkårene for distribusjon skal forhandles separat og på ikke-diskriminerende basis. Kjøp av varer kan ikke gjøres betinget av valg av distribusjonsløsning.

Dette begrunnes ut i fra følgende 3 hovedpunkter:

1. Kjedenes integrerte grossist/distribusjon er i dag en klar etableringshindring for nye aktører og hindrer konkurranse om distribusjon. Det er i forbrukernes interesse at avtaler om distribusjon er effektive og med innsyns muligheter for et tilsyn.
2. Et annet forhold som tilsier at det gis en egen bestemmelse, er at både EMV og andre varer distribueres sammen, og at det må gis innsyn for å sikre likebehandling.
3. Et tredje forhold er at distribusjonsdagligvarekjedene har uttalt at de ønsker å overta all distribusjon fra leverandørene, og legger et betydelig press på motparten i forhandlinger om leveranser av varer. Derfor må distribusjon ikke sammenkobles med disse forhandlingene, men være et eget forretningsområde som det eventuelt

forhandles om separat. En kobling reduserer den reelle konkurranse sterkt, og blir et lukket område uten innsyn.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor-Arne Solbakken
(sign.)

Jonas Løvdal
(sign.)

Saksbeh.: Jonas Løvdal

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.